

Quan la cultura es converteix en un ecosistema (estadístic)

Published by [Roser Mendoza](#) [1] on 13/11/2025 - 11:12 | Last modification: 24/03/2026 - 07:54

?Notes crítiques sobre el nou marc de la Unesco i les seves implicacions locals

El nou *Framework for Cultural Statistics* de la Unesco (2025) redefineix què entenem per cultura i com la mesurem. Substitueix la lògica del “sector” per la de “l’ecosistema” i proposa un model global de dades per captar-ne la complexitat. Però tota nova gramàtica estadística també és una forma de poder: transforma la manera com es pensa, es valora i es governa la cultura. Què implica això per als municipis i per als tècnics culturals que treballen des del territori?

El nou *Framework for Cultural Statistics* (Unesco, 2025) parteix d’una constatació aparentment neutra però decisiva: la cultura ja no pot mesurar-se com un sector econòmic, sinó com un ecosistema. Aquest desplaçament conceptual, que va de la producció a la pràctica i de les indústries creatives a les relacions culturals, redefineix la unitat d’anàlisi i, per tant, el camp de poder. El document proposa una arquitectura estadística que situa les *pràctiques culturals* com a nucli generador de valor i les connecta amb quatre tipus de capital: econòmic, social, humà i natural. A primera vista restitueix la complexitat cultural. En la pràctica, però, obre una nova frontera que la fa commensurable i, per tant, governable.

El nou marc és una operació tècnica d’alta precisió. Integra els principals sistemes internacionals de classificació (ISIC, CPC, COFOG, COICOP, HS, EBOPS, ISCO i ICATUS) per cartografiar el que anomena *Cultural and Creative Ecosystem (CCE)*. Aquesta reordenació no és innocent, ja que construeix una gramàtica global de la cultura on cada pràctica pot ser identificada, comptabilitzada i traduïda en unitats estadístiques equivalents. L’ambició és clara: disposar d’un sistema mundial harmonitzat de dades que permeti comparar països, regions i ciutats. Però la comparabilitat sempre té un cost, perquè per fer la cultura comparable cal fer-la commensurable. I allò que es pot mesurar acaba sent allò que es considera rellevant.

El *Framework* reconeix certes limitacions, com ara la invisibilitat de l’economia informal, de les pràctiques comunitàries o de feines com les de tècnics de so o productors independents. Tot i això, insisteix en la necessitat de “normalitzar” les dades per assegurar la interoperabilitat. El resultat és una paradoxa: mentre proclama el reconeixement de la diversitat cultural, consolida una infraestructura global de dades que tendeix a uniformitzar-la. La cultura s’universalitza com a objecte estadístic just quan es reivindica com a pràctica plural i situada.

Entre codis i pràctiques, la cultura és una forma de reconèixer-nos: abans que un indicador, una relació viva

El gir de 2025 és també epistemològic. En adoptar el model d'*ecosistema cultural i creatiu*, la Unesco no només amplia el que entén per cultura, incloent-hi les pràctiques digitals, la intel·ligència artificial, l'educació cultural o el turisme, sinó que redefineix la seva mesura en termes de *valor generat*. Cada activitat cultural es llegeix segons el seu impacte econòmic, social o ambiental. Això converteix la cultura en un sistema de fluxos que cal optimitzar i no tant en un espai de significat. La pregunta de fons és si, en voler demostrar el valor de la cultura, no acabem reduint-la a allò que és mesurable. Si el valor cultural es formula només en termes d'indicadors, què passa amb tot allò que escapa a la mètrica?

Des d'una perspectiva local, el marc pot tenir efectes ambivalents. D'una banda, ofereix als municipis una estructura coherent per cartografiar el conjunt de pràctiques que sostenen la vida cultural: des dels festivals fins a la creació amateur, des del patrimoni fins a l'educació artística. Pot contribuir a consolidar sistemes d'informació cultural més precisos i interconnectats. Però, de l'altra, pot accentuar la dependència dels ajuntaments respecte de models de mesura globals, dissenyats més per a la comparabilitat que per a la comprensió de contextos concrets. Quan la cultura s'inscriu dins una arquitectura de codis internacionals, la política cultural municipal corre el risc de convertir-se en gestió de dades més que en gestió de sentit.

Conseqüències pràctiques: els municipis poden acabar prioritant projectes pel seu potencial immediatament mesurable, derivant recursos cap a activitats fàcilment quantificables i reduint el suport a pràctiques informals o comunitàries. Els equips tècnics veuen créixer la càrrega de gestió de dades, la pressió per produir "resultats" i la dependència d'eines que no controlen. Aquest desplaçament de la política cultural cap a la rendició estadística pot erosionar la capacitat d'experimentar, deliberar i sostenir processos culturals que requereixen temps i relació més que mètrica.

Per contrarestar-ho, cal reapropiar-se de les eines. Algunes línies d'acció possibles són les següents:

- **Co-dissenyar indicadors amb les comunitats**, de manera que les mesures reflecteixin els contextos locals i no només estàndards globals.
- **Combinar mètodes quantitius i qualitius**, integrant comptes satèl·lit amb etnografies, arxius orals o avaluacions participatives.
- **Definir polítiques locals de governança de dades**, establint qui decideix què es mesura i amb quina finalitat.
- **Protegir el no-mesurable**, reservant temps i pressupost per a pràctiques culturals que no aporten retorn estadístic però sostenen la vida col·lectiva.

Els tècnics culturals municipals es troben davant d'un doble repte: actualitzar els seus llenguatges i sistemes d'avaluació per alinear-se amb les noves convencions internacionals i, alhora, preservar la dimensió simbòlica, relacional i política de la cultura. Les dades poden ajudar a pensar millor, però no poden substituir la cultura. El veritable exercici professional consisteix a decidir què val la pena mesurar i què val la pena mantenir fora de la mètrica.

El nou *Framework* té la virtut de situar la cultura al centre del desenvolupament sostenible i d'articular la seva connexió amb el benestar, la cohesió i el medi ambient. Però mesurar mai és neutral. Cada classificació tradueix una manera d'entendre el món i, per tant, de governar-lo. Les estadístiques culturals no només descriuen realitats: les creen. Els municipis poden acceptar el llenguatge de la normalització o transformar-lo en una eina de cura: **mesurar per alimentar, no per substituir, la vida cultural. Si no, la cultura acabarà sent allò que sabem**

comptar i no allò que sabem viure.

Referències bibliogràfiques

Unesco. (2025). Framework for Cultural Statistics (Volume 1): Concepts and definitions. Unesco Publishing. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000395490> [2]

Unesco. (2025). Framework for Cultural Statistics (Volume 2): Methodology and applications. Unesco Publishing. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000395491> [3]

Categories: Article

Categories: Articles i anàlisi

Tags: pensament cultural

Tags: avaluació de polítiques culturals

Tags: governança cultural

Tags: recerca cultural

Tags: valor públic de la cultura

- [4]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2025/11/estadistiques-unesco>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/mendozahr>

[2] <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000395490>

[3] <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000395491>

[4] <https://interaccio.diba.cat/node/10286>